

Til Norsk Redaktørforening

Att.: • Generalsekretær Reidun K. Nybø • Seniorrådgiver Arne Jensen

Asker, 23. mai 2023

REDAKTØRFORENINGEN • DOBBELTROLLER • SAMFUNNSROLLE

I forbindelse med [Redaktørforeningens høstmøte 3. november 2022](#) ble det arrangert en panelsamtale om [dobbeltroller](#). Bakgrunnen var [kronikken 23. juni 2022 i M24](#). Noen sitater fra panelsamtalen:

- *Vi må ha jevnlig runder i alle avdelinger der vi snakker om bindinger, rolleforståelse, sosiale medier, deltagelse i Pride - og hva det måtte være.*
- *Regelen er at «du skal ikke mene i sosiale medier» om saker som vi kan komme til å dekke, hvis du er del av redaksjonen.*
- *Jeg kommer aldri til å nekte noen i Aftenposten i å være med å feire Pride. I praksis er jeg jo med på det selv fordi du er gjerne hjemme hos venner, og de har regnbueflagg, og det kunne jeg òg hatt, og det er veldig lett å omfavne den ideen. Og når den uken foregår i Oslo, så er det masse arrangementer som jeg synes det er helt greit at ansatte deltar i. Det jeg ikke synes er at de går fremst under parolene på de spisseste politiske sakene.*

Trine Eilertsen, ansvarlig redaktør i Aftenposten

- *Det aller meste handler om helt basale rettigheter som ikke er kontroversielle.*
- *Hva slags kompetanse sitter vi med i redaksjonene? Da tenker jeg på minoritetskompetanse generelt, både skeive men også andre minoriteter. Hva slags kompetanse sitter vi på? Og hva slags kompetanse kan vi få inn i redaksjonene hvis vi lar folk være litt aktive i de helt grunnleggende menneskerettighetsmiljøene. Det er kanskje en bra ting også?*
- *Men det er noe med premisset her (til kronikken i M24, vår merknad). Det er så fullt av feil at det var det jeg reagerte på. Hvis du skal se på Hva er FRI, så må du se på Hva er deres programerklæring. At noen oppfatter dem som kontroversielle. Javel, men hvem er det som oppfatter dem som kontroversielle? Det er ganske ytterliggående krefter egentlig.*

Aksel Kjær Vidnes, ansvarlig redaktør i Forskning.no

Vær Varsom-plakaten, Redaktørplakaten og medieansvarsloven gir rammer for medias samfunnsrolle og uavhengighet. Denne henvendelsen søker ikke å utfordre dette rammeverket.

Det vi ønsker å påpeke er forhold som ikke ble berørt i samtalen. Dette gjelder medias unnlattelse av å informere om fakta, selv om disse åpenbart er relevante for samfunnets utvikling, politiske prosesser og maktforhold. Vi viser til panelsamtalens referanser til Pride og Foreningen FRI, bl.a. dette utsagnet:

- *Jeg var inne og leste programmet til Foreningen FRI ... Jeg mener at det er helt åpenbart at det er problematiske sider ved det.*

Reidun K. Nybø, generalsekretær i Norsk Redaktørforening

I lys av Nybøs utsagn, er det grunn til å påpeke at ingen av Redaktørforeningens medlemmer, så langt vi er kjent med, har informert sine lesere, lyttere og seere om hva dette programmet faktisk inneholder. Dette synes vi er en viktigere problemstilling enn at mediehus både deltar i og samtidig dekker Pride.

REFORMEN I 2008

I 2007 sendte regjeringen på [høring det første notatet for reformen «felles ekteskapslov»](#). [Våren 2008 ble proposisjonen behandlet og vedtatt i Stortinget](#). Det var umulig å forstå reformens rettsvirkninger dersom mediene var eneste kilde til informasjon. Slik forståelse var bare mulig ved søk i [proposisjonen](#).

Proposisjonen avklarte: • Betegnelsen «felles ekteskapslov» var misvisende fordi reformen endret barneloven, adopsjonsloven, bioteknologiloven, ekteskapsloven og avviklet partnerskapsloven • Norm som forbeholder ekteskapet for én mann og én kvinne er ikke diskriminerende • Det følger ikke av Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) noen plikt for nasjonene til å vedta lov om likekjønnet ekteskap (heller ikke i 2023, jf. [Guide on Article 12, august 2022 fra ECHR](#)) • Partnerskap etter [den tidligere partnerskapsloven fra 1993](#) hadde de samme rettsvirkningene som inngåelse av ekteskap, med unntak av det som fulgte av adopsjonsloven • Reformens reelle rettsvirkninger lå i endringene i barneloven, adopsjonsloven og bioteknologiloven som svekket kriteriene om biologisk foreldreskap for fastsettelse av juridisk foreldreskap, og dermed utfordret [barnekonvensjonens art. 7.1](#) • Ingen medier refererte, eller har ennå referert, [barnelovens § 4-a: - Eit barn kan ikkje ha både ein far og ei medmor](#).

Siden 2007 har det funnet sted en samfunnsutvikling med ny lovgivning, nye forskrifter og veiledninger, dyptgripende endringer i kultur og verdier i offentlig forvaltning, endringer i akademien, helsetjenesten, ideell sektor, skole og barnehager. Informasjon om premisser og utviklingens faktiske innhold savnes.

FARSKAPSUTVALGET

[Farskapsutvalgets NOU i 2009](#) fant det «ikke riktig å tilpasse de norske lovreglene om foreldreskap for å legge forholdene bedre til rette for at personer bosatt i Norge skal benytte seg av tilbud andre steder i verden som ikke er tillatt her i landet». Likevel vedtok Stortinget for perioden mars 2013 – 2015 [en midlertidig lov om overføring av foreldreskap for barn i Norge født av surrogatmor i utlandet](#). Departementet fastsatte for perioden mai 2012 – 2013 [en midlertidig forskrift om anerkjennelse av farskap for barn født av surrogatmor i utlandet](#). Disse problemstillingene var fraværende i media.

JURIDISK KJØNN

I 2015 fremmet regjeringen forslag til lov om endring av juridisk kjønn, [vedtatt av Stortinget i mai og juni 2016](#) med ikrafttredelse fra juli samme år. Ingen partier hadde programfestet reformen, slik den var utformet og med dens omfang, ved valget i 2013. Ingen medier har ennå dekket [lovens omfang, jf. § 6](#).

REPRESENTANTFORSLAG

I 2019 behandlet Stortinget to representantforslag fra hhv. [AP: 166 S \(2018 – 2019\)](#) og [MDG: 174 S \(2018 – 2019\)](#). Hvert av forslagene besto av en rekke enkeltforslag, til sammen 20 forslag som komiteen behandlet samlet i [Innst. 87 S \(2019 – 2020\)](#). Forslag som ikke ble vedtatt videreføres likevel i forskjellige prosesser, f.eks.: • Utredninger på forskjellige områder • Organisering av helsetjeneste ved kjønnsdysfori • [Tiltak i offentlige grunnskoler](#) ved [eksterne ressurser](#) og [tiltak i handlingsplan](#).

FLAGGING PÅ KOMMUNENES OFFENTLIGE BYGNINGER

I 2020 fremmet regjeringen forslag om endringer i [lov om flagging på kommunenes offentlige bygninger](#). [Stortinget vedtok forslaget](#) som var [motivert i å kunne flagge med regnbueflagget fra rådhus, skoler og andre offentlige kommunale bygninger](#). Saken hadde ikke direkte inngripende rettsvirkninger, men betydningen av symboler som uttrykk for ideer og verdier bør ikke undervurderes. Ingen medier informerte heller ved denne prosessen om vedtatt politisk agenda hos organisasjoner som profileres med regnbueflagget. Dette grunnlaget for kritikk av lovendringene ble ikke formidlet av media.

KONVERTERINGSTERAPI

I [høringsnotatet om forbud mot konverteringsterapi som var på høring i 2022](#), skriver departementet i [kap. 7.4.4.7, side 105](#) at «*det å anvende metoder med formål om å få et barn til å endre, fornekte eller undertrykke sin seksuelle orientering eller kjønnsidentitet alltid vil medføre en risiko for å påføre et barn psykisk skade*». Departementet bekrefter at «*det absolutte forbudet som nå foreslås skal gjelde for alle barn, det vil si alle personer under 18 år*».

Departementet avskjærer bevisførsel som avdekker og vektlegger på hvilken måte et barn møtes. Det skilles ikke mellom omsorg, forståelse, kjærlighet og forsvarlighet, og invaderende, overgrepstilnende og kald atferd. Høringsnotatet gir grunn til uro for at straffebud uten nyanser vil omfatte en forsvarlig helsetjeneste og omsorgsfulle og respektfulle foreldre. Ingen medier har dekket lovens rekkevidde.

Den etablerte fortellingen om lovforslaget er [VGs serie i 2019](#), og forestillingen om en religiøs agenda for å nekte noen å velge eget liv. I den grad media har vist til det virkelige lovforslagets virkelige omfang og konsekvenser med antydning av kritisk vinkling, så er dette avgrenset til kompetente juridiske aktører som påpeker bruddet på menneskerettighetene ved straffebud i situasjoner som omfatter samtykkekompetente personer over 18 år. Straffebud overfor foreldre og forsvarlig helsetjeneste er, så langt vi har kunnet registrere, ikke belyst i noen medier.

I og med at relevante aktørers arbeidsprogram, formål og plattform ikke er presentert i media, så er det lite kjent at lovforslaget er politisk svar på en mangeårig agenda. I [2016 publiserte «Redd Barna» og Foreningen FRI i fellesskap en rapport](#) med bl.a. følgende anbefalinger: • *Rundskriv G20/02 bør endrast slik at barn under 6 år som ønsker å endre namnet sitt slik at det er i tråd med kjønnsidentiteten deira, får gjere dette utan foreldra sitt samtykke* • *Det bør sikrast at alle barn får naudsynt behandling og oppfølging ved manglande samsvar mellom kjønnsidentiteten og det kjønnnet dei blei registret med ved fødselen, dersom dei sjølv ønskjer dette* • *Mogelegheita for ekstern overprøving i saker om barn som ønskjer kjønnsbekreftande behandling når foreldra ikkje samtykker bør utreiast*.

SKOLER OG BARNEHAGER

Medias samfunnsrolle tilsier at utviklingen i skoler og barnehager blir omtalt og belyst. Media må gjerne uttrykke kritikk eller støtte til det som avdekkes. Tydelige medier er ikke problemet.

Forventningen er at media gir reell kunnskap og informasjon om det som faktisk skjer: • Hva undervises i norske skoler om kjønn, seksualitet, familie, språk, reproduksjon, biologisk foreldreskap, juridisk foreldreskap? • Hvilke læremidler og ressurser anvendes? • Gir [opplæringsloven](#) med [forskrift](#), [læreplanverket](#) (lenke til pdf samlet av oss fra [Utdanningsdirektoratet](#)), [annen norsk lov](#) og [menneskerettighetene](#) hjemmel for undervisningen?

Det registreres at [enkelte medier har begynt å dekke økningen i kjønnsinkongruens og tilhørende tema med journalistiske metoder](#). [Et gjennomgående poeng er at årsak til økningen er uklart](#). Vi er ikke kompetente til å trekke forskningsbaserte konklusjoner, men det er nærliggende å i alle fall vurdere om informasjonen på dette området som møter barn i skoler og barnehager kan være relevant.

Ingen medier har informert om innholdet i undervisningsmateriell og ressurser som [skolene i økende grad anvender i undervisning og formulering av kompetansemålene for elevene](#). I Oslo og Bærum er flere skoler sertifisert med retningslinjer fra Foreningen FRI. [Bærum kommune forbereder sertifisering av samtlige kommunale grunnskole, sak 089/22](#). Hver skole skal utarbeide en handlingsplan som FRI skal godkjenne. Verken fagpresse, nasjonal presse eller lokale medier har adressert at skoleeier gir en ekstern interesseorganisasjon mandat til å godkjenne forhold som er regulert i opplæringsloven.

HØYERE UTDANNING

Med hjemmel i [universitets- og høyskoleloven](#) har Kunnskapsdepartementet fastsatt en [forskrift om skikkethetsvurdering](#) og det foreligger [rundskriv](#). Lærestedene bør ha hjemmel til å vurdere studenters forutsetning for å fungere i det yrket vedkommende utdanner seg til. Forskriften har et forsvarlig formål. Samtidig gir forskriften et mandat som forutsetter den største respekt for formålet.

Dersom forskriften anvendes utenfor formålet så blir den et illegitimt verktøy for ensretting. Dette er risiko hvis forskriften anvendes overfor studenter som grunnet integritet, verdier, filosofiske og religiøse overbevisninger og samvittighet, ikke slutter seg til verdier og politisk agenda som uttrykkes ved Pride.

Når media ikke informerer om det faktiske innholdet i agenda for reform og samfunnsendring som er vedtatt av organisasjonen som eier og arrangerer Pride, med tilhørende nettverk, så svekkes studentens rettssikkerhet i slike situasjoner. Det er da ingen aktører igjen i samfunnet som forstår argumentene.

PRIDE SOM ALLMENNGJORT UNIVERSELL VERDI

Det synes utbredt å referere til Pride og regnbueflagget når personer, bedrifter, organisasjoner, politiske partier, kommuner, institusjoner og alle typer samfunnsaktører, skal representere sine verdier.

«*Retten til å elske den man vil*», «*mangfold*» og «*inkludering*» er kjerneverdier som gjerne refereres som universelle. Regnbueflagget anvendes i mange sammenhenger som en mer naturlig og samlende visuell profilering av kjerneverdiene enn det norske flagget.

Næringslivet, ideelle og frivillige organisasjoner, fagbevegelse og arbeidsgivere, offentlig forvaltning i stat og kommune, forsvaret og politiet, skole, høyere utdanning, academia, helsetjenesten, Kirken, media og det offentlige rommet i byer og tettsteder – de fleste har Pride og regnbueflagget som profil og referanse for grunnleggende verdier. Diskrimineringsnemnda, som tar avgjørelser etter likestillings- og diskrimineringsloven, profilerer seg slik. Det gjør også Advokatforeningen og Juristforbundet, hvor Den norske dommerforening inngår som medlemsorganisasjon for dommere ved norske domstoler.

Mens det må søkes etter informasjon om [statens grunnlovsfestede verdier](#), vår kristne og humanistiske arv, demokratiet, rettsstaten og menneskerettighetene, så fremstår Pride som umiddelbart uttrykk og u diskutabel referanse for menneskerettighetene og samfunnets universelle og allmenne verdier.

Dette kan oppfattes som en allmenngjøring av samfunnets formulerte og visualiserte verdier. Hvis det er dekning for en slik beskrivelse så bør demokratiets og rettsstatens mekanismer etterprøve det som skjer. En slik etterprøving forutsetter allmenn åpenhet og kunnskap om 1) hvilket formål og agenda som er vedtatt av relevante aktører for utviklingen og 2) om menneskerettighetene forutsetter utviklingen.

Det er uheldig at det uttales i en forsamling som har VVP, Redaktørplakaten og mediaansvarsloven som ramme for sin virksomhet, at de som oppfatter programmet til Foreningen FRI som kontroversielt «*egentlig er ganske ytterliggående krefter*». Dessverre har slik stigmatisering et visst innpass i [flere redaksjoner](#). Når slike karakteristikker kombineres med unnlattelse av å informere om faktum, så svekkes både demokratiet, rettssikkerheten og medias troverdighet.

Henvisningene her til konkrete politiske prosesser og samfunnsendringer er ikke uttømmende, og er kun tatt med for å belyse vårt anliggende. Ønsket er å inspirere Redaktørforeningen til å vurdere og evaluere hvorvidt samfunnsutviklingen på de områder som her er berørt er dekket av redaktørstyrte journalistiske medier etter metoder som er i samsvar med fagets rammebetingelser og intensjon.

Denne henvendelsen er ingen invitasjon til debatt om reformer og organisasjoners legitimitet. Ethvert lovlig formål kan organiseres og fremmes innenfor rammene av norsk lov og menneskerettighetene.

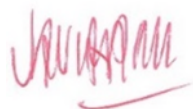
Vi har ikke problem med journalister og redaksjoner som er personlig engasjert deltar i Pride og ytrer seg i personlige kanaler, samtidig som de dekker temaet redaksjonelt. Ærlighet, åpenhet og tydelighet om redaksjonens genuine verdier og ståsted er viktigere enn formalistisk ytre organisering av oppgaver.

Om ønskelig deltar vi gjerne i oppfølgende kontakt med Redaktørforeningen, og kan da utdype dette.

OPPSUMMERING

1. **Norske mediers samfunnsrolle og fagetiske rammebetingelser tilsier at det bør være mulig å få opplysning gjennom media om faktisk innhold i politiske reformer og agenda som er vedtatt og søkes fremmet av bl.a. organisasjonen som eier og arrangerer Pride.**
2. **Medienes dekning av politiske prosesser, reformer og praksis i forvaltningen, og på spesifikke samfunnsområder som skole og helsetjeneste, bør informere om de faktiske rettsvirkningene og det faktiske innholdet i slik praksis, undervisning, skolemiljø og helsetjeneste.**
3. **Politiske prosesser, reformer og praksis i forvaltningen bør underlegges journalistikk som etterprøver påståtte hjemler og forutsetninger i norsk lov og menneskerettighetene.**
4. **Det respekteres at personer, organisasjoner og bedrifter avgrenser sin støtte, markering og profilering av Pride til verdier som «retten til å elske den man vil», «mangfold» og «inkludering». Tilsvarende må også de respekteres som assosierer Pride med vedtatt agenda for samfunnsendring og reform i bl.a. organisasjonen som eier og arrangerer Pride.**
5. **Personer, organisasjoner, trossamfunn, foreldre, elever, studenter, pedagogiske personale, ansatte, pasienter, pårørende, helsepersonell, forskere, institusjoner og andre som grunnet samvittighet, filosofisk og religiøs overbevisning, faglig, vitenskapelig og teoretisk forståelse, samvittighet og integritet, ikke finner å kunne slutte seg til en normerende politisk og samfunnsendrende agenda, bør refereres med henvisning til deres faktiske begrunnelse.**

Med vennlig hilsen
VERDIALLIANSEN

Jan Harsem, daglig leder

Verdialliansen - Nettverk for kristne verdier og menneskerettigheter – skal fremme og forsvare kristne verdier i samfunnet. Verdialliansen skal også fremme og forsvare kristen tro, identitet og verdigrunnlag som legitimt og beskyttet av menneskerettighetenes diskrimineringsvern.

VERDIALLIANSEN

[nettverk for menneskerettigheter og kristne verdier](#)

ORG.NR.: 913 714 547

POST: Postboks 23 • 1371 Asker • Norge

WEB: www.verdialliansen.no / FACEBOOK: <https://www.facebook.com/verdialliansen>

EPOST: post@verdialliansen.no / TLF.: 95 77 11 99